

Samenvatting

De 35 basisschoollocaties, diverse peuterspeelzalen en kinderopvangcentra, worden in Maastricht de komende 10 jaar geleidelijk samengevoegd tot integrale kindcentra. Een integraal kindcentrum is een voorziening voor kinderen van 0-13 jaar, waar zij gedurende de dag (bijvoorbeeld tussen 7 uur en 19 uur) komen om te leren, spelen, zich te ontwikkelen, te ontspannen en ontmoeten. Dit qua omvang voor Nederland unieke plan is in eendrachtige samenwerking tussen de schoolbesturen (in afstemming met het peuterspeelzaalwerk en de kinderopvang) en de Maastrichtse wethouder van onderwijs tot stand gekomen. Enerzijds ingegeven door noodzaak (door ontgroening staat ruim een kwart van de scholen leeg), maar anderzijds uitmondend in meer kwaliteit in kinderopvang en basisonderwijs en een gezondere financiële positie voor alle betrokken partijen. De gemeente investeert ruim 16 miljoen euro. Het integraal huisvestingsplan dat is opgesteld wordt binnenkort besproken door de gemeenteraad en in januari voorgelegd aan de raad ter besluitvorming.

Beslispunten

1. Het IHP Kindcentra Maastricht 2015-2024 ter vaststelling voorleggen aan de gemeenteraad.
2. De Raad voor te stellen dat voor de realisatie van het IHP een bedrag benodigd is van € 16.235.000 incl.btw, waarvan:
  - voor de 1e fase 2015-2019 € 10.085.000 incl. btw wordt gedekt vanuit het bestaande investeringsbudget Onderwijshuisvesting en het restant door uw raad integraal wordt afgewogen bij de Kaderbrief 2016.
  - voor de 2e fase 2019-2021 € 3.050.000 incl. btw te dekken uit het MJIP, waarbij de integrale afweging plaatsvindt bij de Kaderbrief 2017/2018.
3. De Raad voorstellen om te besluiten tot het vaststellen van (de nieuwe) bijlage IV – Normbedragen voor vergoeding en indexering 2016 – behorend bij de Verordening voorzieningen onderwijshuisvesting 2015, onder gelijktijdige intrekking van de op 31-10-14 vastgestelde bijlage IV.

1. Aanleiding

Om de positie van de gemeente in het debat met de schoolbesturen over toekomstige huisvesting van Integrale Kindcentra (IKC) beter te kunnen bepalen heeft de portefeuillehouder Onderwijs ervoor gekozen om een Integraal Huisvestingsplan (IHP) als formeel document op te laten stellen en te laten vaststellen door de Raad. Alle toekomstige aanvragen van schoolbesturen primair onderwijs voor het Programma Onderwijshuisvesting ter realisatie van Kindcentra zullen aan dit IHP getoetst worden.

In oktober 2014 heeft de Raad al de nieuwe Verordening voorzieningen Onderwijshuisvesting 2015 vastgesteld. De gemeente Maastricht heeft daarbij zoveel mogelijk de modelverordening van de VNG overgenomen en toegepast op de Maastrichtse situatie. In de bijlage van deze modelverordening zijn inmiddels door de VNG de te hanteren normbedragen gewijzigd. Vandaar dat in bijgevoegd Raadsstuk ook gevraagd wordt de met de juiste normbedragen aangepaste verordening opnieuw vast te stellen.

2. Context

Met het IHP Kindcentra Maastricht wordt mede uitvoering gegeven aan Thema 4 van de Structuurvisie: het versterken van het stedelijk weefsel: 'Stedelijkheid en ontmoeting'.

De ontgroening is niet van vandaag. Via koude sanering zijn de afgelopen jaren al 14 scholen in Maastricht gesloten en zijn er momenteel enkele scholen in hun voortbestaan bedreigd.

Concurrentie tussen schoolbesturen in de slag om de leerling is uitgewerkt en heeft te lang verlamd gewerkt op vele andere processen die om nauwe samenwerking vragen, waarvan Passend Onderwijs, in de afstemming met de gemeentelijke jeugdhulp, de belangrijkste is. Een transitie die ook weer consequenties voor onderwijshuisvesting heeft omdat de leerlingenaantallen in het speciaal onderwijs zullen afnemen en meer kinderen in het regulier onderwijs zullen blijven.

Daarnaast zijn er ook teveel (onrendabele) door de gemeente gesubsidieerde peuterspeelzalen die weer in concurrentie staan met de dagopvang in de Kinderopvang, die naast de ontgroening ook nog zwaar te lijden heeft gehad onder vraaguitval tengevolge van rijksbezuinigingen op de kinderopvang-toeslag, de economische crisis en de concurrerende gemeentelijke subsidie van gratis dagdelen in het peuterspeelzaalwerk. Door peuterspeelzaalwerk en kinderopvang conform rijksbeleid te harmoniseren ontstaat er één voorschoolse partner (Kinderopvang) om met scholen de Kindcentra vorm te geven.

3. Gewenste situatie

De portefeuillehouder onderwijs heeft het initiatief genomen om samen met de schoolbesturen en de partners in kinderopvang en peuterspeelzaalwerk, te komen tot een visie op een toekomstige pedagogische basisinfrastructuur voor kinderen van 0-13 jaar. In het Manjefiek akkoord van 25 mei 2011 zijn deze partijen al de intentie overeengekomen om een goede spreiding van kwalitatief hoogwaardige Integrale Kindcentra in Maastricht te realiseren. Een tweetal jaren is vervolgens in een Programmateam IKC hard gewerkt aan de uitwerking van deze intentie, echter met wisselend succes. Vandaar dat de portefeuillehouder in 2014 een vervolgstap heeft gezet om het proces op weg naar Integrale Kindcentra te versnellen en te borgen. Onder gemeentelijke regie is het proces in drie delen gesplitst

- Opstellen van een Integraal Huisvestingsplan met de schoolbesturen, zodat de gemeente haar eigen (toekomstige) vastgoedpositie kan bepalen bij aanvragen die door schoolbesturen worden gedaan voor het Programma Onderwijshuisvesting.
- Het kwalitatief en financieel volledig harmoniseren van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang, door overname van de peuterspeelzalen van STEPS door vier kinderopvangaanbieders.
- Het opstellen van een Lokale Educatieve Agenda en verbreden van het stedelijk coördinatiepunt Dagarrangementen (KIX).

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

De bijdrage van Kindcentra aan een duurzame ontwikkeling is tweërlei. Aan ene kant is het de bedoeling om na een fase van koude sanering van scholen en steeds verder gaande segregatie, een nieuwe 'duurzame' kwaliteitsimpuls te geven aan de pedagogische basisinfrastructuur in de stad die letterlijk de basis vormt voor het realiseren van de ambities van Maastricht Kennisstad.

Daarnaast zal het wegwerken van bijna 25% leegstand in de schoolgebouwen, door scholen en voorzieningen samen te voegen en te concentreren op wezenlijke plekken in de stad, een wezenlijke bijdrage leveren aan het verduurzamen en verbeteren van het resterend maatschappelijk vastgoed dat gebruikt gaat worden voor Kindcentra.

Het verlaten en sluiten van slechte gebouwen zal de financiële positie van schoolbesturen (materiële instandhouding gebouwen) met ruim 10 miljoen euro verbeteren, die geïnvesteerd kunnen worden in de ontwikkeling van onze kinderen.

Het duurzaam aanpassen, moderniseren, ver(nieuw)bouwen van scholen tot toekomstige Kindcentra, zal tot een verbetering van de fysieke gesteldheid van de schoolgebouwen leiden.

Dit zal de gezondheid van kinderen ten goede komen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan een verbeterd binnenklimaat. Dit zal ook bijdragen aan het invullen van de Green Deal tussen rijksoverheid, gemeenten en onderwijspartijen in het verduurzamen van schoolgebouwen.

Anderzijds kan het aanbod van een Kindcentrum, het dagarrangement dat ouders geboden wordt, een wezenlijke bijdrage leveren aan de gezondheid van kinderen. Rust en regelmaat in de opvang maar ook thema's als gezonde voeding, veiligheid, bewegingsonderwijs/sport en cultuurparticipatie, zullen een steeds belangrijkere rol gaan spelen in de wijze waarop school en kinderopvang, vanuit één pedagogisch plan en als één team, onder één leiding, zich als Kindcentrum zullen profileren en mogelijk onderscheiden van andere Kindcentra.

Als werkplaats van jeugdhulp in de buurt kan in afstemming met de Jeugdhulpkaders onder de regie van de gemeente, passend onderwijs voor alle kinderen zo dicht mogelijk bij thuis en passende zorg en ondersteuning aan het gezin geboden worden. Er kan veel winst geboekt worden door goede afstemming in de vroegsignalering en geboden ondersteuning/zorg in de leeftijd van 0-6 jaar.

5. Effect op de openbare ruimte

Het inrichten van toekomstige Kindcentra zal waarschijnlijk een halvering van het huidige scholenbestand in het primair onderwijs betekenen en daarnaast verschuivingen in de locaties van kinderopvang, al naar gelang uit ander maatschappelijk vastgoed van de gemeente of uit eigen vastgoed. Deze reductie van het scholenbestand gaat gepaard met slopen en of herinrichten van de openbare ruimte in buurten. Het inrichten van Kindcentra is een waardevol instrument in de wijkaanpak bij het inrichten van een nieuwe ontmoetingsplek in de buurt of onderbrengen van een Kindcentrum in een multifunctionele accommodatie.

6. Personeel en organisatie

Niet van toepassing

7. Informatiemanagement en automatisering

Niet van toepassing

8. Financiën

Het gepland sturen op de concentratie van voorzieningen betekent niet wachten op 'de fit' van het afnemend leerlingenaantal in een beoogd gebouw, maar daar sneller en bewust naar toe werken.

Daarvoor moet een deel van de overblijvende schoolgebouwen voor Kindcentra aangepast worden. Door nieuwbouw/(ver)nieuwbouw/renovatiekosten van de gemeente te combineren met middelen van schoolbesturen voor binnen- en buitenonderhoud (gedecentraliseerd) en inrichtingskosten van de kinderopvang kunnen Kindcentra sneller gerealiseerd worden.

De balans tussen snelheid van realisatie en financiële mogelijkheden van de gemeente is opgezocht. Vandaar dat de realisatie van het IHP is opgesplitst in twee fases:

In de eerste fase van 2015-2019 wil de gemeente € 10.085.000 incl. btw investeren vanuit het bestaande investeringsbudget Onderwijshuisvesting en het restant door uw raad integraal wordt afgewogen bij de Kaderbrief 2016.

Voor het plaatsen van tijdelijke noodunits ad € 280.000 incl. btw vindt de dekking plaats via de exploitatiebegroting Onderwijshuisvesting.

Voor de tweede fase van 2019-2024 (betreft IKC Scharn en IKC-West) wordt voorgesteld € 3.050.000 incl. btw te dekken uit het MJIP, waarbij de integrale afweging plaatsvindt bij de Kaderbrief 2017/2018. De kostenramingen zijn gebaseerd op de huidige inzichten van de leerlingenaantallen en de landelijke normbedragen. De definitieve bedragen per IKC worden in het desbetreffende Programma Onderwijshuisvesting van enig jaar opgenomen en kunnen mogelijk leiden tot hogere kosten. Indien dat aan de orde is, zal er een aangepast voorstel aan college/raad worden voorgelegd.

9. Aanbestedingen

Niet van toepassing

10. Participatie tot heden

De Raad is op 8 december 2014 geïnformeerd over de visie achter het op te stellen Integraal Huisvestingsplan Kindcentra Maastricht. Er is zeer intensief samengewerkt met de schoolbesturen in Maastricht om uiteindelijk samen achter dit IHP te kunnen staan.

Het opstellen van het IHP is aanbesteed en uitgevoerd door de RO-Groep te Maastricht.

11. Voorstel

Beslispunten:

1. Het IHP Kindcentra Maastricht 2015-2024 ter vaststelling voorleggen aan de gemeenteraad.

2. De Raad voor te stellen dat voor de realisatie van het IHP een bedrag benodigd is van € 16.235.000 incl.btw, waarvan:
  - voor de 1e fase 2015-2019 € 10.085.000 incl. btw wordt gedekt vanuit het bestaande investeringsbudget Onderwijshuisvesting en € 3.100.000 incl.btw en het restant door uw raad integraal wordt afgewogen bij de Kaderbrief 2016.
  - voor de 2e fase 2019-2021 € 3.050.000 incl. btw te dekken uit het MJIP, waarbij de integrale afweging plaatsvindt bij de Kaderbrief 2017/2018.
3. De Raad voorstellen om te besluiten tot het vaststellen van (de nieuwe) bijlage IV – Normbedragen voor vergoeding en indexering 2016 – behorend bij de Verordening voorzieningen onderwijshuisvesting 2015, onder gelijktijdige intrekking van de op 31-10-14 vastgestelde bijlage IV.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

De gemeente voert formeel elk jaar OOGO (Op Overeenstemming Gericht Overleg) met schoolbesturen over het Programma Onderwijshuisvesting. In dit overleg zal de gemeente de realisatie van het IHP volgen. Daarbij zullen de ontwikkelingen rond ontgroening, leerlingenstromen en nieuwe inzichten bij schoolbesturen steeds opnieuw bekeken en gewogen worden. Daarmee aangevend dat onderhavig IHP een dynamisch document is, dat de komende jaren op basis van voortschrijdend inzicht per locatie aangepast zal kunnen worden. Daarbij zal de gemeente steeds de volgende met de schoolbesturen overeengekomen uitgangspunten hanteren:

- Handhaven en realisatie van de inhoudelijke uitgangspunten van het Manjefiek Akkoord en de uitwerking daarvan zoals vervat in het IHP Kindcentra Maastricht 2015-2024
- Uitgaan van de feitelijke leerlingenaantallen/prognoses en ontwikkelingen in leerlingenstromen
- Hanteren van de op dat moment geldende normbedragen en kwaliteits-, veiligheids- en milieueisen met betrekking tot onderwijshuisvesting
- De reële werkelijke kostenopbouw rekening houdend met de op moment van uitvoering geldende marktprijzen/doelmatigheid/rechtmaticheid
- Tweejaarlijkse bijstelling van de investeringsbegroting op basis van de realisatie.

De portefeuillehouder onderwijs zal de Raad steeds actief informeren over deze inzichten en wijzigingsvoorstellen en jaarlijks het Programma Onderwijshuisvesting ter vaststelling voorleggen.

Elke concrete stap in dit IHP is onderhevig aan de wettelijk verplichte trajecten ten aanzien van fusie, overdracht, of opheffing van scholen. De schoolbesturen zullen daarbij de verplichte inspraaktrajecten met GMR en MR'en moeten doorlopen.

Daar waar nodig zal de gemeente op verzoek een advies aan de MR'en via een verplichte Fusie-effectrapportage geven. Bij het besluit om een openbare school te sluiten of te verplaatsen zal altijd instemming van de Raad nodig zijn.

Jaarlijks konden de besturen van het basis- en speciaal onderwijs voor voorzieningen in de huisvesting (nieuwbouw, uitbreiding, aanpassing, herstel constructiefout, herstelschade en onderhoud) aanvragen bij de gemeente indienen om bekostiging door de gemeente te ontvangen. De procedure hiervoor wijzigt niet.

Vanaf 1 januari 2015 worden aanvragen getoetst aan de 'Verordening voorzieningen onderwijshuisvesting gemeente Maastricht 2015'. De gemeente blijft daarbij aansprakelijk voor uitbreiding, nieuwbouw en herstel van constructiefouten en herstel van schades.